

**Силабус
вибіркового компоненту ВК**

Теорія і практика міжкультурної комунікації

Назва дисципліни:	Теорія і практика міжкультурної комунікації
Рівень вищої освіти:	перший
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=4174
Обсяг освітнього компоненту	3 кредитів (90 годин)
Форма підсумкового контролю:	залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра іноземних мов
Мова викладання:	українська, англійська (окремі компоненти)
Керівник курсу:	Саєнко Наталія Віталіївна, д.п.н., професор
Контактний телефон:	(057) 707-37-21
E-mail:	saienkonv@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Мета курсу – сформувати базове розуміння засад комунікації; з'ясувати природу, компоненти і форми міжкультурної комунікації; показати вплив на природу міжкультурної комунікації психічних, соціальних, когнітивних, культурних та інших чинників, а також різноманітних ситуативних складових комунікації; забезпечити розвиток лінгвокраїнознавчої компетенції, що передбачає знання про соціокультурні особливості інших країн та відповідні уміння здійснювати мовленнєве спілкування (у монологічній та діалогічній формах) з їх представниками.

Предмет: соціокультурний та прагматичний компоненти іноземної мови.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- формування полікультурної особистості;
- опанування культури міжнаціонального спілкування;
- виявлення, опис та інтерпретація детермінуючих чинників інших культур;
- ознайомлення з різними видами культурної діяльності соціальних груп та індивідів, нормами їх поведінки і цінностями;
- формування навиків швидко й ефективно вирішувати ситуації міжкультурного непорозуміння, безконфліктно організовувати робочий процес у багатонаціональних колективах;
- ознайомлення з найістотнішими особливостями різних культур, які можуть бути перешкодою при встановленні контактів з їх представниками;
- моделювання реальних ситуацій міжкультурної комунікації, аналіз власної поведінки і поведінки партнерів;
- порівняння культури з акцентом як на загальних труднощах процесу комунікації, так і на окремих випадках міжкультурного спілкування;
- підготовка до встановлення ефективних контактів з представниками інших культур, досягнення поставлених цілей і результатів.

Передумови для вивчення дисципліни: Практичний курс англійської мови, Історія та культура України, Українська мова (за професійним спілкуванням).

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
 Здатність спілкуватися іноземною мовою.
 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

Здатність до організації ділової комунікації.

Результати навчання:

Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями англійською мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації;

Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства;

Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо;

Характеризувати діалектні та соціальні різновиди англійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію;

Використовувати мови, що вивчаються, в усній і письмовій формі, в різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин
		очна
1	2	3
1	ПР Види комунікації	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	3
2	ПР Міжкультурна комунікація	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
3	ПР Шість фундаментальних визначень культурних відмінностей	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	3

4	ПР Стратегії міжкультурної комунікації	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання. Японія	4
5	ПР Тактика усунення міжкультурних бар'єрів	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
6	ПР Довідник з міжнародного бізнесу	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
7	ПР Переговори	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
8	ПР Вирішення конфліктів у полікультурному середовищі	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
9	ПР Вирішення загальних проблем	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
10	ПР Вирішення проблем під час переговорів	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
11	ПР Раса. Етнічність та комунікація	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
12	ПР Діалект	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4

13	ПР Основні принципи невербальної комунікації	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
14	ПР Види невербальної комунікації	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
15	ПР Діалект і білінгвізм	2
	СР 1) Виконання вправ. 2) Додаткове читання.	4
16	ПР Порівняння культур	2
Разом	Практичні	32
	СР	58
	Усього	90

Методи навчання:

МН1– комунікативний метод (здійснення інтерактивної діяльності , навчальна дискусія, пояснення);

МН2 – практичний метод (виконання практичних завдань, написання наукових робіт);

МН3 – аудіо-візуальний метод (зорова невербальна наочність, сприйняття мови на слух: ілюстрації, аудіо, відео).

МН4 – метод спостереження (цілеспрямоване сприйняття мовних та мовленнєвих явищ, їх імітація та практична реалізація);

МН5 – самостійна робота як метод навчання (самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з метою його практичного використання).

Форми та методи оцінювання:

Опитування, перевірка виконання вправ і завдань, написання самостійних робіт, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, поточне тестування, модульне тестування, залік.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, правильності виконання практичних завдань та тестів, у тому числі запланованих на самостійне опрацювання.

Здобувач освіти накопичує бали протягом семестру за виконання завдань, виступи на заняттях, участь у дискусіях, виступ на конференції, а також за виконання контрольних робіт.

Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, практичні навички не сформовані.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1. Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється на основі трьох складових: аудиторної роботи, самостійної роботи, результатів тестування. Оцінювання відбувається за такою схемою: аудиторна робота, самостійна робота, тест.

Максимальна кількість балів в цілому за дисципліною становить 100 балів. Студент отримує залік при накопиченні мінімального порогу в 60 балів.

Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка, що враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену.

3. Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться за формулою:

$$PK^{екз} = 0,6 \cdot K^{поточ} + 0,4 \cdot E,$$

де $PK^{екз}$ – підсумкова оцінка успішності з дисциплін, формою підсумкового контролю для яких є екзамен;

$K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю (за 100-бальною шкалою);

E – оцінка за результатами складання екзамену (за 100-бальною шкалою).

0,6 і 0,4 – коефіцієнти співвідношення балів за поточну успішність і складання екзамену.

4. Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

5. За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

5.1. Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

5.2. Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

6. Результат навчання оцінюється за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни визначається згідно зі шкалою, наведеною в таблиці 2.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89			B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Добре	Зараховано	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється

використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Саєнко Н.В., Понікаровська С.В., Литвиненко О.В. Cross-Cultural Communication: навч. посібник. ХНАДУ, 2015, 300 с.
2. James A. Banks, Cherry A. McGee Banks Multicultural Education: Issues and Perspectives, 10th edition, 2019, 384 p.
3. Ступак І. Методичні рекомендації до курсу «Проблеми міжкультурної комунікації». Одеса, 2022. – 60 с.

Додаткові джерела:

1. Курс розмовної англійської мови
<https://www.youtube.com/playlist?list=PL7A12je0LT5WM1YQfSMI2wYN5ao9fVRs>
2. Теорія і практика міжкультурної комунікації <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=4174>

Розробник
силабусу навчальної
дисципліни

Завідувач кафедри
іноземних мов

Наталія САЄНКО
ПІБ

Анастасія ПТУШКА
ПІБ